

U1506

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

TO'RAQULOVA MAXLIYO G'AYRAT QIZI

**“Akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami”
uslubiy ko'rsatma**

(1-bosqich bakalavriat ta'limi barcha yo'nalish talabalari uchun. II qism)

Toshkent-2024

Tuzuvchi: To'raqulova Maxliyo G'ayrat qizi

“Akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami” uslubiy ko'rsatma (1-bosqich bakalavriat ta'limi barcha yo'nalish talabalari uchun. II qism) , -Toshkent: TATU. 2024.

Ushbu ko'rsatma akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami. Mazkur ko'rsatma akademik yozuv fani mavzulariga oid testlarni o'z ichiga olgan. “Akademik yozuv fani mashg'ulotlari uchun testlar to'plami” uslubiy ko'rsatma (1-bosqich bakalavriat ta'limi barcha yo'nalish talabalari uchun. II qism) talabalarning bilim, ko'nikma va malakalarini hosil qilish, xotirasini mustahkamlashga va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita yordam beradi. Ushbu ko'rsatma Respublikamizdagi barcha yo'nalish bakalavriat ta'limi talabalari uchun mo'ljallangan.

Ushbu ko'rsatma Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU ilmiy - uslubiy kengashining qarori bilan chop etishga qaror qilindi (2024-yil 10-fevral , 6 (172) -son bayonnoma)

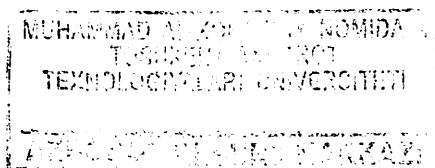
Kirish

Akademik yozuv fani oliy ma'lumotli mutaxassisning nutqiy mahorati uning kasbiy malakasini namoyish etish vositasi bo'lib, bu mahoratni shakllantirish va takomillashtirish jarayonida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan holatlar belgilab berilgan. Akademik yozuv fani Respublikamizdagi barcha yo'nalish bakalavriat ta'limi talabalari uchun o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanishda bevosita yordam beradi. Akademik yozuv fanida qisqa va ishonchli ilmiy matn yordamida o'z fikrini bayon qilish hamda asoslay olish qobiliyatini namoyon qiladi. Bu oliy ta'limda muvaffaqiyatli bilim berishning hamda keyingi ilmiy-tadqiqot faoliyati, shuningdek xalqaro miqyosda ham muhim aspektlaridan biri hisoblanadi. Akademik yozuv kursi doirasida talabalarga o'z sohasidagi so'z va terminlarni shakllantirish va qo'llash, ilmiy matnlarning tuzilishi, matnga so'z va termin tanlash, matni tahrir qilish, kengaytirish va qisqartirish, matn va hujjatlarni to'g'ri yozish, dastlabki ilmiy ishlarini yozishga o'rgatishdan iborat.

Mazkur uslubiy ko'rsatmani tuzishdan asosiy maqsad "Akademik yozuv" fanidan talabalarning bilim, ko'nikma va malakalarini hosil qilish, xotirasini mustahkamlash va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita amaliy yordam berishdan iborat.

Ushbu uslubiy ko'rsatmada turli metod va usullardan foydalanilgan mavzulashirilgan testlar berilgan bo'lib, talabalarning bilimlarini chuqurlashtirish, takomillashtirish bilan bog'liq bo'lgan nutqiy ko'nikmalarni hosil qilish, nutqning barcha uslublarini chuqur o'zlashtirish, o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanish, ilmiy mazmundagi nutqni to'g'ri, aniq, mantiqli ifoda etish hamda yozishga o'rgatish ko'zda tutiladi. Har bir mavzu uchun o'ziga xos testlar, ochiq, yopiq va boshqa turli test turlaridan foydalanib tuzilgan. Ular asosli, ayrimlari qo'shimcha izlanish, fikrlashga undaydi.

Talabalar uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma ta'lim olishda, qo'shimcha shug'ullanishda talabaga bema'lol yordam bera oladi.

Ilmiy uslub janrlari. Ilmiy sharh.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu test savollarida "Ilmiy uslub janrlari. Ilmiy sharh" mavzusiga oid ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nutqning ilmiy uslubi va ilmiy sharh nima? Sharh so'zining ma'nolari kabi nazariy ma'lumotlarga murojaat qiladi. 1-8-gacha bo'lgan test savollari nutqning ilmiy uslubi va 8-20-gacha sharhga oid, yopiq testlarda esa har ikki tushunchaga oid test savollari berilgan. Talabalar ushbu test savollarini ishlash orqali ilmiy uslub hamda sharh bo'yicha nazariy ma'lumotlarga yuzlanadi va ularni o'zlashtirish orqali bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi va xotirasini mustahkamlashga ham bevosita yordam beradi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish, to'ldirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar test savollariga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyounet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Nutqning ilmiy uslubi necha turga bo'linadi?

- a) 5 ta
- b) 4 ta
- c) 3 ta
- d) 2 ta

2. Ilmiy uslubning og'zaki shakldagi janrlariga nimalar kiradi?

- a) ma'ruza, doklad, ilmiy muhokamar

b) referat, taqriz, maqola, monografiya, dissertatsiya

c) hikoya, qissa, roman, komediya

d) to'g'ri javob yo'q

3. Ilmiy tushunchalarni tavsiflashning qulay usuli bo'lgan murakkab jumlar mavjud. Bunday gaplarda ko'pincha ... dan foydalaniladi.

a) ko'makchilar

b) bog'lovchilar

c) yuklama

d) kirish so'zlar

4. Muayyan davr uchun axborotni umumlashtirish va baholash asosida muayyan mavzudagi eng muhim ma'lumotlarni izchil bayon etishga nima deyiladi?

a) muallif

b) sharh

c) annotatsiya

d) uslub

5. Ilmiy-axborot ... ga tayanadi.

a) ilmiy faktlar

b) ilmiy ishlar

c) nutq uslublari

d) annotatsiya

6. Nutqning ilmiy uslubi qaysi sohada amalga oshiriladi?

a) jurnalistikada

b) ilmiy muloqot sohasida

c) so'zlashuv muloqotida

d) OAV da

7. Ilmiy uslubning yozma shakliga nimalar kiradi?

a) ma'ruza, ilmiy muhokamalar

b) referat, taqriz, maqola, monografiya, dissertatsiya

c) roman, qissa, hikoya, taqriz

d) maqola, annotatsiya

8. Sharh tuzilishi bo'yicha nechta qoidani yodda saqlash kerak?

- a) 5 ta
- b) 7 ta
- c) 9 ta
- d) 10 ta

9. Yangi ma'lumotlardan foydalaning, lekin eskilarini unutmang. Sharh tuzilishi bo'yicha qaysi qoidaga to'g'ri keladi?

- a) 9-qoida
- b) 8-qoida
- d) 7-qoida
- d) 6-qoida

10. Sharh tuzilishi bo'yicha 1-qoidada nimani aniqlaymiz?

- a) sharh turini aniqlaymiz
- b) hoshiyadagi belgilarni aniqlaymiz
- c) adabiyotni izlash
- d) sharhning aniq mavzusini va auditoriyasini aniqlab olamiz

11. Nutqning ilmiy uslubi qanday turlarga ega.

- a) sof - ilmiy (mutaxassislar bilan muloqot qilish uchun)
- b) ilmiy - o'quv (kelajakdagi mutaxassislar bilan muloqot qilish uchun)
- c) ilmiy - ommabop (mutaxassis bo'lmaganlar orasida ilmiy bilimlarni ommalashtirish uchun)
- d) barcha javoblar to'g'ri

12. Ilmiy uslubning grammatik xususiyatlari noto'g'ri berilgan qatorni toping.

- a) qaratqich kelishigini qo'llash
- b) ravishdosh va sifatdoshlarning mavjudligi
- c) passiv konstruksiyalardan foydalanish
- d) aktiv konstruksiyalardan foydalanish

13. ... ma'lum bir vaqt mobaynida muayyan mavzu bo'yicha ko'plab asosiy manbalardan tanlash, tahlil qilish, tizimlashtirish va mantiqiy umumlashtirishdan olingan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan matndir.

- a) ilmiy matn
- b) ilmiy sharh
- c) izoh

d) tezis

14. Sharh bu ...

a) muayyan davr uchun axborotni umumlashtirish va baholash asosida muayyan mavzudagi eng muhim ma'lumotlarni izchil bayon etish

b) ma'lum bir vaqt ichida asosiy manbalardan olingan ma'lumotlardan foydalanishga asoslangan ma'lum bir savol yoki muammo bo'yicha umumlashtirilgan axborotlarni o'z ichiga olgan sintezlangan matn

c) muayyan vaqt ichida nashr etilgan ushbu maqsad uchun tanlangan ilk ilmiy manbalardan olingan ma'lum bir savol yoki bir qator masalalar bo'yicha sintezlangan ma'lumotlarini o'z ichiga olgan matn

d) barcha javoblar to'g'ri

15. Sharh tuzilishi bo'yicha nechta qoida mavjud?

a) 5

b) 7

c) 4

d) 9

16. Mavzu shaxsan sizga qiziq bo'lishi kerak, mavzu dolzarb, "qaynoq" bo'lishi kerak, sharh aniq muammolarni ko'rib chiqishi kerak, maqsadli auditoriyangizni aniqlang. Qaysi qoidaga mos keladi?

a) 6

b) 4

c) 3

d) 1

17. Sharh tuzishning 4-qoidasida berilgan tog'ri ta'rifni aniqlang.

a) ushbu mavzu bo'yicha barcha eksperimental maqolalarni emas, balki avvalgi sharhlarni ham ko'rib chiqing

b) agar siz endi sharh yozishni boshlagan bo'lsangiz va tanlangan maqolalarni birinchi marta o'qib chiqsangiz

c) sharh janrining ikki turi mavjud: kichik va to'liq o'lchamli

d) yaxshi sharh nafaqat adabiyotni umumlashtiribgina qolmay, balki metodologik muammolarni aniqlashga yordam beradigan va tadqiqotlardagi bo'shliqlarni ko'rsatadigan tanqidiy tahlildir

18. Sharh tuzishning 3-qoidasida berilgan tog'ri ta'rifni aniqlang.

- a) ushbu mavzu bo'yicha barcha eksperimental maqolalarni emas, balki avvalgi sharhlarni ham ko'rib chiqing
- b) agar siz endi sharh yozishni boshlagan bo'lsangiz va tanlangan maqolalarni birinchi marta o'qib chiqsangiz
- c) sharh janrining ikki turi mavjud: kichik va to'liq o'lchamli
- d) yaxshi sharh nafaqat adabiyotni umumlashtiribgina qolmay, balki metodologik muammolarni aniqlashga yordam beradigan va tadqiqotlardagi bo'shliqlarni ko'rsatadigan tanqidiy tahlildir

19. Sharh tuzishning 2-qoidasida berilgan tog'ri ta'rifni aniqlang.

- a) ushbu mavzu bo'yicha barcha eksperimental maqolalarni emas, balki avvalgi sharhlarni ham ko'rib chiqing
- b) agar siz endi sharh yozishni boshlagan bo'lsangiz va tanlangan maqolalarni birinchi marta o'qib chiqsangiz
- c) sharh janrining ikki turi mavjud: kichik va to'liq o'lchamli
- d) yaxshi sharh nafaqat adabiyotni umumlashtiribgina qolmay, balki metodologik muammolarni aniqlashga yordam beradigan va tadqiqotlardagi bo'shliqlarni ko'rsatadigan tanqidiy tahlildir

20. Sharhga o'zingizning tadqiqotingizni kiriting, lekin obyektiv bo'ling. Ushbu ta'rif qaysi qoidaga to'g'ri keladi?

- a) 4
- b) 3
- c) 8
- d) 2

Yopiq test

- 1. Nutqning ilmiy uslubi bu ...
- 2. Ilmiy sharh bu ...
- 3. 9 – qoidada ...
- 4. Yangi ma'lumotlardan foydalaning, lekin avvalgilarni unutmang. Qaysi qoidaga to'g'ri keladi?
- 5. Ilmiy uslub bu ...

6. 5 – qoidada ...

7. Sharh tuzilishi bo'yicha nechta qoida mavjud?

8. Ilmiy uslubning grammatik xususiyatlarini sanang ...

9. 7 – qoidada ...

10. Ilmiy uslubning yozma shakliga ... kiradi.

Ilmiy uslub janrlari. Kurs ishi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

“Ilmiy uslub janrlari. Kurs ishi” mavzusida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi kurs ishining tuzilishi, tarkibiy qismlari va kurs ishini amalga oshirish qadamlari qismiga murojaat qiladi. Kurs ishini bajarish qadamlarini yaxshi tushungan talaba mutaxassislik fanidan kurs ishi tayyorlashni qiyinchiliksiz amalga oshiradi. Ushbu testlarni ishlash orqali talabalarning bilim, ko'nikma va xotirasi yanada mustahkamlanadi va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita yordam beradi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat . Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish yoki savollarga javob yozish kerak. Talabalar bu tushunchalarga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. ... oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalari talabalari tomonidan amalga oshiriladigan vazifa, odatda-ikkinchi yoki uchinchi kurslarda referatlar shaklida, katta kurslarda tadqiqot ishi shaklida bajariladi.

- a) taqriz
- b) esse
- c) kurs ishi
- d) annotatsiya

2. Kurs ishi nimalarni o'z ichiga olishi mumkin?

a) titul sahifasi, mundarija, kirish, asosiy qism, amaliy qism, xulosa, adabiyotlar ro'yxati, ilovalar

b) titul sahifasi, mundarija

c) kirish, asosiy qism, amaliy qism, xulosa

d) to'g'ri javob yo'q

3. Kurs ishining kirish qismida nimalar aks ettiriladi?

a) tanlangan mavzuning dolzarbligi asosida tadqiqotning maqsadi va uning muammolari, obyekti va mavzusi shakllantiriladi

b) kirish qismida ilmiy tadqiqot metodologik apparati aks ettirilgan

c) bu kurs ishini himoya qilish uchun tayyorlangan kengaytirilgan annotatsiya shaklida tuzilgan kirishning asosini tashkil etadi

d) to'g'ri javob yo'q

4. Tadqiqotning vazifasi nima?

a) tadqiqotning maqsadiga erishish va gipotezani sinovdan o'tkazish muammosini hal qilishning aniq ketma-ket bosqichlari

b) muammoli vaziyatni keltirib chiqaradigan va o'rganish uchun tanlangan jarayon yoki hodisadir

c) tanlangan mavzuning dolzarbligi asosida tadqiqotning maqsadi va uning muammolari, obyekti va mavzusi shakllantiriladi

d) b va c javoblar to'g'ri

5. ... muammoli vaziyatni keltirib chiqaradigan va o'rganish uchun tanlangan jarayon yoki hodisadir. Nuqtalar o'rnini to'ldiring.

a) tadqiqot obyekti

b) tadqiqotning maqsadi

c) tadqiqot predmeti

d) tadqiqotning vazifasi

6. Kurs ishida har bir savol kamida nechta sahifadan kam va nechta sahifadan oshmasligi kerak?

a) 4 va 5-7

b) 3 va 5-6

c) 8 va 9-11

d) 10 va 12-14

7. Hovalarni shakllantirish kurs ishining nechanchi qadamiga to'g'ri keladi?

- a) qadam 1
- b) qadam 6
- c) qadam 8
- d) qadam 7

8. Tadqiqot predmeti nima?

- a) muammoli vaziyatni keltirib chiqaradigan va o'rganish uchun tanlangan jarayon yoki hodisadir
- b) muallif tadqiqot davomida erishmoqchi bo'lgan narsadir
- c) muayyan jihatdan o'rganish obyekti chegaralarida bo'lgan barcha narsadir
- d) xulosa qismida kurs ishi bo'yicha umumlashtirilgan xulosalar

9. Kurs ishining asosiy qismini yozish kurs ishining nechanchi qadamiga to'g'ri keladi?

- a) 7
- b) 6
- c) 5
- d) 4

10. Kirish matni nimadan boshlanadi?

- a) maqsadi va uning muammolari bilan
- b) obyekti va mavzusi bilan
- c) muallif tadqiqot davomida erishmoqchi bo'lgan narsasi bilan
- d) mavzuni tanlash va uning ahamiyatini asoslash bilan

11. Tanlangan mavzuning ... asosida tadqiqotning maqsadi va uning muammolari, obyekti va mavzusi shakllantiriladi.

- a) matni
- b) rejasi
- c) dolzarbligi
- d) muammosi

12. Kurs ishining ... qismida ilmiy tadqiqot metodologik apparati aks ettirilgan.

- a) kirish
- b) asosiy

c) xulosa

d) tezis

13. Kurs ishining asosiy qismini yozish nechanchi qadamga to'g'ri keladi?

a) 3

b) 2

c) 5

d) 6

14. Kurs ishining 5 – qadamida ...

a) kurs ishining asosiy qismini yozish

b) adabiyotlar ro'yxatini shakllantirish

c) reja tuzish

d) tezis yozish

15. Kurs ishi ... ni o'z ichiga oladi.

a) titul sahifasi, mundarija, kirish

b) asosiy qism, amaliy qism, xulosa

c) adabiyotlar ro'yxati, ilovalar

d) barcha javoblar to'g'ri

16. ... - qadamda amaliy qismni bajarish nazarda tutilgan.

a) 4

b) 5

c) 2

d) 5

17. Xulosa yozish nechanchi qadamda?

a) 6

b) 9

c) 7

d) 4

18. Qadam 8 ... Nuqtalar o'rnini to'ldiring.

a) amaliy qismni bajarish

b) loyihani himoya qilishga tayyorgarlik

c) xulosa yozish

d) asosiy qismni yozish

19. Kurs ishini tekshirish nechinchi qadamga to'g'ri keladi.

- a) 6
- b) 5
- c) 6
- d) 7

20. Tadqiqotning maqsadi ...

a) muallif tadqiqot davomida erishmoqchi bo'lgan narsadir

b) tadqiqotning maqsadiga erishish va gipotezani sinovdan o'tkazish (ishning asosiy maqsadiga erishish uchun nima qilish kerak) muammosini hal qilishning aniq ketma-ket bosqichlari

c) muammoli vaziyatni keltirib chiqaradigan va o'rganish uchun tanlangan jarayon yoki hodisadir

d) muayyan jihatdan o'rganish obyekti chegaralarida bo'lgan barcha narsadir

Yopiq test

1. Tadqiqotning maqsadi ...

2. Kirish qismda ...

3. 3 – qadamda ...

4. ... - qadamda adabiyotlar ro'yxatini shakllantirish.

5. Tadqiqotning predmeti ...

6. Loyihani himoya qilishga tayyorgarlik ... qadamda.

7. Tadqiqotning obyekti ...

8. 1 – qadamda ...

9. Kurs ishi ... o'z ichiga oladi

10. Qadam 7 ...

Doklad. Doklad (ma'ruza) tuzilmasi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Doklad. Doklad (maruza) tuzilmasi" mavzusida oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, test savollarini ishlashda ma'ruza, maruza tuzilmasi va tarkibiy qismlari kabi nazariy ma'lumotlardan foydalanadi. Talabalar ushbu mavzuga oid test savollarini ishlashdan asosiy maqsad o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanish, ilmiy mazmundagi nutqni to'g'ri, aniq, mantiqli ifoda etish hamda yozishga o'rgatish ko'zda tutiladi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish yoki savollarga javob yozish kerak. Talabalar bu tushunchalarga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Ma'ruzada tadqiqotchining uchta fazilati ko'rsatilgan qatorni toping.

- a) tadqiqot o'tkazish qobiliyati, tinglovchilarga natijalarni taqdim etish qobiliyati va savollarga matakali javob berish
- b) tayyorlash va shakllantirish, vazifaning bayoni
- c) ilmiy va amaliy ahamiyatini tushunishga kirishish
- d) muammoni (vazifani) shakllantirish

2. Ma'ruzaning sarlavhasi (maqola) nechta so'zdan iborat bo'lishi kerak?

- a) 8-10 so'zdan oshmasligi kerak
- b) 18-10 so'zdan oshmasligi kerak

c) 2-11 soʻzdan oshmasligi kerak

d) 5-6 soʻzdan oshmasligi kerak

3. Agar maʼruza yozma bayonni nazarda tutsa, u toʻgʻri rasmiylashtirilishi va nimalardan iborat boʻlishi kerak?

a) titul sahifasi, mundarija, kirish qismi, asosiy qism, yakuniy qism, foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

b) mundarija, yakuniy qism, foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

c) titul sahifasi, asosiy qism, , foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

d) asosiy qism, yakuniy qism, foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

4. Maʼruzaning turlarini belgilang?

a) ogʻzaki va yozma

b) ilmiy va yozma

c) badiiy va ogʻzaki

d) ilmiy va badiiy

5. Maʼruzaning oʻzi qanday tushunchani ifodalaydi?

a) mustaqil ilmiy tadqiqot ishining bir turi boʻlib, unda muallif oʻrganilayotgan muammoning mohiyatini ochib beradi, turli nuqtai nazarlarni, shuningdek, oʻz nuqtai nazarini keltiradi

b) ilmiy muloqot sohasida amalga oshiriladi

c) sizning kasbiy mahoratingizni rivojlantirish dinamikasini tezlashtiradigan va ragʻbatlantiradigan oraliq mezonidir

d) siz olgan natijalarning ilmiy va amaliy ahamiyatini tushunishga kirishasiz

6. “Reja” soʻzi qaysi tildan olingan va uning maʼnosi nima?

a) lotin tilidan olingan boʻlib “sayyora”, “plankton”, yaʼni “adashgan” (fikrlar) degan maʼnoni anglatadi

b) arab tilidan olingan boʻlib “sayyora”, (fikrlar) degan maʼnoni anglatadi

c) tojik tilidan olingan boʻlib “qism” yaʼni “adashgan” degan maʼnoni anglatadi

d) lotin tilidan olingan boʻlib “holat”, “muammo” degan maʼnoni anglatadi

7. Maʼruza matni, asosan, ... boshqa narsa emas.

a) ilmiy maqola loyihasidan

b) badiiy uslubdan

c) loyihani oʻzidan

d) oraliq mezonlardan

8. Maqolalar uchun nechta soʻzda koʻp boʻlmagan hajmdagi texnik eslatma uchun qisqa annotatsiya boʻlish kerak?

a) 80 ta

b) 50 ta

c) 100-120 ta

d) 20-25 ta

9. Ilmiy konferensiya nima?

a) ilmiy konferensiya tadqiqotchilar oʻzlarining yangi ishlarini muhokama qilish maqsadida namoyish etadigan, tushuntiradigan va eʼlon qilgan ilmiy faoliyatni tashkil etishning eng keng tarqalgan shakllaridan biridir

b) agar ilmiy konferensiya haqida batafsilroq gapiradigan boʻlsak, bu oldindan rejalashtirilgan va yuqori darajada tashkil etilgan tadbir

c) bu muhokama qilinayotgan masala boʻyicha oʻz kompetentligini his qilish imkonini beradi

d) barcha qoʻshimcha soʻzlarni, takrorlashni, uzun gaplarni soddalashtirishni, tinish belgilarini qoʻyishni, "ortiqcha soʻzlarni" olib tashlashdan iborat

10. Ilmiy konferensiyalarning turlarini aniqlang?

a) ilmiy-nazariy, ilmiy-texnik, ilmiy-amaliy konferensiya

b) ilmiy-nazariy konferensiya, badiiy-uslubiy konferensiya

c) ilmiy-atama konferensiya, izlanuvchi barcha konferensiya

d) ilmiy-amaliy konferensiya, nazariy konferensiya

11. Maʼruza mazmuniga koʻra ... ga yaqin.

a) tezis

b) maqola

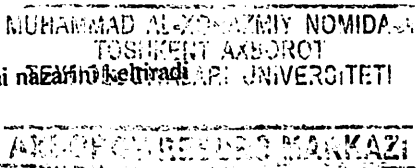
c) referat

d) matn

12. Maʼruza bu ...

a) mustaqil ilmiy tadqiqot ishining bir turi boʻlib, unda muallif oʻrganilayotgan muammoning mohiyatini ochib beradi

b) turli nuqtai nazarlarni, shuningdek, oʻz nuqtai nazarini bildiradi

c) a va b javoblar to'g'ri

d) to'g'ri javob yo'q

13. Titul sahifasi - ...

a) har qanday jiddiy o'quv ishini shakllantirishning boshlang'ich jihati

b) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

c) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi

d) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

14. Mundarija - ...

a) har qanday jiddiy o'quv ishini shakllantirishda boshlang'ich jihati

b) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

c) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi

d) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

15. Kirish qismi - ...

a) har qanday jiddiy o'quv ishini shakllantirishda boshlang'ich jihati

b) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

c) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi

d) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

16. Asosiy qism - ...

a) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

b) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi

c) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

d) bir nechta punktlardan iborat: o'rganish usullari, olingan natijalar va buning uchun qilingan harakatlar

17. Yakuniy qism – ...

a) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

b) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

c) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi

d) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

18. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati – ...

a) matnning qulayligi va tuzilishi uchun yaratilgan bo'lib, har bir bo'limning nomi va boshlanish sahifalarini ko'rsatadi

b) tayyorgarlik jarayonida siz murojaat qilgan manbalar ro'yxati

c) o'rganilayotgan muammoning mohiyati ko'rsatiladi, mavzuning ahamiyati aniqlanadi hamda dokladning vazifalari va maqsadlari ko'rsatiladi, foydalanilgan adabiyotning tavsifi beriladi.

d) tadqiqotning natijalarini umumlashtiradi, mavzuning asosiy muammolari xulosalashtiriladi

19. ... bu tadqiqotchilar o'zlarining yangi ishlarini muhokama qilish maqsadida namoyish etadigan, tushuntiradigan va e'lon qilgan ilmiy faoliyatni tashkil etishning eng keng tarqalgan shakllaridan biridir.

a) taqriz

b) tezis

c) ilmiy konferensiya

d) maqola

20. Maqolaning birinchi sahifasi ... o'z ichiga olishi kerak.

a) maqolaning to'liq nomi, qisqartirilgan nomi (kolontitullar uchun), maqolalar uchun 80 so'zdan ko'p bo'lmagan hajmdagi referat yoki texnik eslatma uchun qisqa annotatsiya

b) grafika va jadvallar (alohida varaqlarda) matndan keyin joylashtiriladi, ularning matndagi o'rni chetdagi maydonlarda belgilanadi

c) to'liq elektron pochta manzili(lari) bo'lgan muallifning(lar) ismi-sharifi, jamoaviy ishlar uchun - muallifning ismi, uning manzili bo'yicha o'quvchilar bilan yozishmalar ochiladi

d) barchasi to'g'ri

Yopiq test

1. Ma'ruza bu ...

2. Ma'ruzada tadqiqotchining 3 ta fazilati birlashadi...

3. Ma'ruza rejasi ...

4. Asosiy qism - ...

5. Maqolaning birinchi sahifasi ... o'z ichiga olishi kerak.

6. Titul sahifasi - ...

7. Ma'ruza mazmuniga ko'ra ... ga yaqin.

8. Ilmiy konferensiya bu ..

9. Ilmiy konferensiyalarning ... turlari bor.

10. Ma'ruza matni, asosan, ... boshqa narsa emas.

Loyiha. Loyiha tavsifi

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Loyiha. Loyiha tavsifi" mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi loyihaning tarkibiy qismlari, xususiyatlari, turlari kabi qismlaridan foydalanadi. Bu mavzudagi 20 ta ochiq va 10 ta yopiq testlarni bajarish jarayonida talaba, avvalo, loyihaning maqsadi, vazifalari, obyekti, fan sohasi kabi muhim tushunchalarni yanada mustahkamlaydi va natijada istalgan loyiha turiga mansub bo'lgan loyiha rejalarini tuza oladi. Chunki bu tushunchalar loyihaning ajralmas qismlari hisoblanadi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishida, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar bu tushunchalarga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Loyihaning fan sohasi ...

- belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi
- loyihaning mohiyati, loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi
- tayyorlash va loyihani baholash, shuningdek tegishli marketing strategiyasini qurish ham markaziy bo'g'ini
- muammoni (vazifani) shakllantirish

2. Loyiha nima?

- a) vazifalar aniq belgilab qo'yiladigan ish
- b) loyihani rejalashtirish davrini ifodalovchi vaqt davomida zarur resurslarni taqsimlash imkonini beradigan maqsad va tamoyillar majmui
- c) belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi
- d) loyiha tushunchasi asosiy resurslar (vaqt, moliyaviy, mehnat, moddiy) cheklanganligi sharoitida muayyan vaqt uchun aniq maqsadga erishishni o'z ichiga oladi

3. Loyihaning xususiyatlarini ko'rsating?

- a) loyihaning fan sohasi, loyihaning strategiyasi
- b) yangilik, tezis, strategik, xavflarning ko'pligi
- c) yangilik, bir martalik, vaqtni cheklash, interintizomlilik, murakkab rejalashtirish va rahbarlik, xavflarning ko'pligi
- d) interintizomlilik, murakkab rejalashtirish va rahbarlik, xavflarning ko'pligi

4. Yangilik bu ...

- a) hozirda sodir bo'lgan yoki amalga oshirilayotgan voqea yoki hodisalar haqida ma'lumot
- b) bunday vazifani yaqin kelajakda hal qilish ko'zda tutilmagan
- c) vazifalarni bajarish uchun bir sohadagi mutaxassis yetarli emas
- d) loyihaning maqsadiga muayyan vaqtda erishish kerak

5. Loyihaning o'ziga xos xususiyatlari nimalardan iborat?

- a) vaqt, moliyaviy, mehnat, moddiy
- b) loyihaning boshlanishi aniq muddatga ega, tugallanishi sana yoki yakuniy natija bo'yicha belgilanadi, aniq belgilangan maqsadga ega bo'lish, tayyor mahsulotning o'ziga xosligi, asosiy manbalarda cheklov, bir martalik
- c) loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi
- d) yangilik, bir martalik, vaqtni cheklash, interintizomlilik, murakkab rejalashtirish va rahbarlik, xavflarning ko'pligi

6. Loyiha so'zining ma'nosi qaysi qatorda to'g'ri berilgan?

- a) kichik matn
- b) ilmiy maqola
- c) ilmiy matn
- d) to'g'ri javob berilmagan

7. Belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi ...

- a) loyiha strategiyasi
- b) loyihaning maqsadi
- c) loyihaning fan sohasi
- d) loyiha xususiyati

8. Loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi ...

- a) loyiha strategiyasi
- b) loyihaning maqsadi
- c) loyihaning fan sohasi
- d) loyiha xususiyati

9. Barcha loyihalar necha cheklovli omilga ega?

- a) to'rt
- b) ikki
- c) besh
- d) uch

10. Xatarlar va xususiyatlar soni loyihaning hajmiga va to'liqliligiga bog'liq bo'lgan xususiyatni aniqlang?

- a) xavflarning ko'pligi
- b) yangilik
- c) vaqtni cheklash
- d) birmartalik

11. Loyihaning fan sohasi - ...

- a) loyihaning mohiyati, loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi
- b) belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi
- c) tayyorlash va loyihani baholash, shuningdek tegishli marketing strategiyasini qurish markaziy bo'g'ini
- d) to'g'ri javob yo'q

12. Loyihaning maqsadi - ...

- a) loyihaning mohiyati, loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi

- b) belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi
- c) tayyorlash va loyihani baholash, shuningdek tegishli marketing strategiyasini qurish markaziy bo'g'ini
- d) to'g'ri javob yo'q

13. Loyiha strategiyasi - ...

- a) loyihaning mohiyati, loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi
- b) belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi
- c) tayyorlash va loyihani baholash, shuningdek tegishli marketing strategiyasini qurish markaziy bo'g'ini
- d) to'g'ri javob yo'q

14. Loyiha xususiyatlari ...

- a) Yangilik - bu shaklda ilgari vazifa shakllantirilmagan, bir martalik - bunday vazifani yaqin kelajakda hal qilish ko'zda tutilmagan
- b) vaqtni cheklash - loyihaning maqsadiga muayyan vaqtda erishish kerak, interintizomlilik - vazifalarni bajarish uchun bir sohadagi mutaxassis yetarli emas
- c) murakkab rejalashtirish va rahbarlik - ilgari bunday shartlar bilan vazifa taqdim etilmaganining natijasi, xavflarning ko'pligi
- d) barcha javoblar to'g'ri

15. Loyiha bu ...

- a) noyob mahsulotni yaratishga qaratilgan va bir martalik, takrorlanmaydigan xarakterga ega bo'lgan shaxsning ma'lum bir ongli faoliyati (kelishilgan harakatlar to'plami)
- b) tezislar to'plami
- c) loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi
- d) belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi

16. Loyihalarni tasniflash quyidagi asoslarga qarab amalga oshirilishi mumkin.

- a) loyiha tayyorlanayotgan faoliyat sohasi
- b) g'oyaning ko'lam va uning tashqi muhitga ta'siri darajasi, ishtirokchilar soni va uni amalga oshirish muddati
- c) texnologik, tashkiliy jihatdan murakkablik darajasi

d) barcha javoblar to'g'ri

17. Loyihaning tarkibiy qismlari noto'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.

a) asosiy reja (maqsad va vazifalarni belgilash)

b) hal qilish vositalari

c) bosh qism

d) natijalar

18. ... loyihani rejalashtirish davrini ifodalovchi vaqt davomida zarur resurslarni taqsimlash imkonini beradigan maqsad va tamoyillar majmui.

a) loyiha obyeksi

b) loyiha maqsadi

c) loyiha strategiyasi

d) loyiha tuzilmasi

19. ... belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi.

a) loyiha obyeksi

b) loyiha maqsadi

c) loyiha strategiyasi

d) loyiha tuzilmasi

20. ... loyihaning mohiyati, loyihaning maqsadi, vazifalari, ularga erishish uchun zarur bo'lgan ishlar va resurslar hajmi.

a) loyiha obyeksi

b) loyiha maqsadi

c) loyiha strategiyasi

d) loyihaning fan sohasi

Yopiq test

1. Loyiha bu ...

2. ... tayyorlash va loyihani baholash, shuningdek tegishli marketing strategiyasini qurish markaziy bo'g'ini.

3. Tadqiqot loyihasi tuzilishi ...

4. Loyihaning tarkibiy qismlari ...

5. Loyiha obyeksi ...

6. Loyiha xususiyatlari ...

7. Loyiha maqsadi ...
8. Loyiha strategiyasi ...
9. Loyilaning fan sohasi ...
- 10.... belgilangan vaqt oralig'ida erishilgan faoliyatning istalgan natijasi

Tezislar. Tezis turlari. Tezislar yozish uslubi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Tezis turlari. Tezislar yozish uslubi" mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi tezis va uning turlari, tarkibiy qismlari, tezis yozish qoidalari kabilardan foydalanadi. Bu mavzudagi test savollarini ishlashdan asosiy maqsad tezis tushunchasini yanada yaxshiroq tushunish va anglashdan iboratdir. Chunki oliy ta'limda tahsil olayotgan har bir talaba tezis va maqola yozishni bilishi kerak. Ushbu testlar talabalarning bilimlarini yanada chuqurlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish yoki savollarga javob yozish kerak. Talabalar ushbu test savollariga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Tezislarning qanday turlari bor?

- a) oddiy, tushunarli, murakkab
- b) oddiy, asosiy, murakkab
- c) oddiy, tushunarli, muhim
- d) yuqori, tushunarli, murakkab

2. Tezisning oddiy turi nimalardan iborat?

- a) iqtiboslardan
- b) qoidalardan
- c) mustaqil ishlardan

d) kirish soʻzlardan

3. Tezisning murakkab turi necha turdagi yozuvlarni jamlaydi?

a) yagona turdagi

b) toʻrt turdagi

c) uch turdagi

d) ikki turdagi

4. Tezis soʻzi qaysi tildan olingan?

a) arabcha

b) nemischa

c) yunoncha

d) hindcha

5. Tezis soʻzining maʼnosi nima?

a) ijobiy baho

b) qoida, isbot

c) baho, isbot

d) muhim, qoida

6. Asosiy tezis turi ...

a) mustaqil shakllantiriladi

b) iqtiboslardan iborat boʻladi

c) qoidalardan iborat

d) kirish soʻzlardan iborat

7. ... bu asosiy fikrlar, baʼzan konspekt, referatning ajralmas qismi hisoblanadi.

Ushbu taʼrif qaysi tezis turiga mansub?

a) murakkab

b) asosiy

d) oddiy

d) barchasi toʻgʻri

8) Maʼruza tezislarini turlari ...

a) asosiy va dalilli

b) oddiy va murakkab

c) asosiy va murakkab

d) toʻgʻri javob yoʻq

9. Ma'ruza tezislari tarkibi ...

- a) mavzu, asosiy matn
- b) mavzu, asosiy matn, xulosa
- c) mavzu, asosiy so'z
- d) to'g'ri javob yo'q

10. ... ushbu qism ilgari surilgan nazariyalarning misollari va dalillarini o'z ichiga oladi yoki bajarilgan ishlarning mohiyatini ochishga bag'ishlangan.

- a) asosiy matn
- b) bosh qism
- c) xulosa qismi
- d) mavzu

11. ... matnning mazmunini yetkazish, maqsadlar, vazifalar, metodlar, tadqiqot natijalari va muallif tomonidan tuzilgan xulosalar haqida qisqacha (1-2 sahifada) shakllantirilgan asosiy qoidalardir.

- a) matn tezisi
- b) ma'ruza tezisi
- c) kirish qism
- d) xulosa qism

12. Matnni tayyorlash uchun ishlatiladigan materialning o'ziga xosligi, to'liqligi va tarkibiga qarab, ma'ruza tezislari necha turga bo'linadi?

- a) 5
- b) 2
- c) 3
- d) 4

13. Dalilli (batafsil, murakkab) ma'ruza tezisi turi bu ...

- a) asosiy tezisini tushuntirish uchun ishlatiladigan dalillar bazasini o'z ichiga oladi: faktlar, qonunlar, aksiomalar, umumiy qabul qilingan ta'riflar
- b) isbotlangan qoidalar
- c) isbotlangan matnlar
- d) isbot talab etiladigan fikrlar

14. Tezis hajmi – ...

- a) times new roman 11-kegl shrifti bilan yozilgan bittadan beshtagacha A4 formatli varaqlardan ikki yarim qatorlararo interval bilan
- b) times new roman 14-kegl shrifti bilan yozilgan bittadan beshtagacha A4 formatli varaqlardan bir yarim qatorlararo interval bilan
- c) times new roman 12-kegl shrifti bilan yozilgan bittadan beshtagacha A4 formatli varaqlardan bir yarim qatorlararo interval bilan
- d) times new roman 14-kegl shrifti bilan yozilgan bittadan beshtagacha A3 formatli varaqlardan bir yarim qatorlararo interval bilan

15. Sahifa chegarasi – ...

- a) 2,5 sm o'ng va chapdan, yuqoridan va pastdan - 2 sm, abzats - 1,2 sm
- b) 3 sm chap va 1,5 sm o'ngdan, yuqoridan va pastdan - 2 sm, abzats - 1,2 sm
- c) 2,5 sm chap va 2,5 sm o'ngdan, yuqoridan va pastdan - 2 sm, abzats - 1,2 sm
- d) 2,5 sm chap va 3,5 sm o'ngdan, yuqoridan va pastdan - 2 sm, abzats - 1,2 sm

16. Tezisning boshlanishida ...

- a) dokladning nomi, muallif haqidagi ma'lumotlar (F.I.Sh., o'qish joyi, ish joyi, shahar, aloqa uchun ma'lumot) ko'rsatilishi shart
- b) kalit so'zlar ro'yxati bilan annotatsiya (fakultativ)
- c) a va b
- d) to'g'ri javob yo'q

17. ... kitobning (maqolaning) mazmunini ochib berish, ketma-ketligiga qaramasdan, hatto uning alohida holatlariga qaramay, uni tushunish imkonini beradi.

- a) ma'ruza tezisi
- b) matn tezisi
- c) tezislari
- d) taqriz

18. Tezisni qanday tuzish kerak?

- a) o'qishdan keyin qayta o'qish kerak. Shu bilan birga, matnni (reja yordamida yoki pastki chiziq yordamida) bir qator qismlarga bo'linadi
- b) keyinchalik, tanlangan matnning har bir qismida uning dastlabki qismlarga bo'linganini aniqlagan narsa topiladi, kitobning matnida bu asosiy narsani yozib qo'yiladi yoki belgilanadi

- c) keyin tanlangan narsalarni yaxshi o'ylab, uning mohiyatini tushunib, alohida holatlarni shakllantiradi. Bu tezislar bo'ladi. Ularni yozib olish mumkin
- d) barcha javoblar to'g'ri

19. ... ikki turdagi tezisni (sodda va asosiy) o'z ichiga olgan yozuv.

- a) matnli tezis
- b) murakkab tezis
- c) asosiy
- d) sodda tezis

20. Tezisdagi muallif maqoladagi fikrlarni aynan keltirish bilan birga ...

- a) savollar ham beradi
- b) o'z munosabatini ham bildiradi
- c) manbalardan ko'chiradi
- d) to'g'ri javob yo'q

Yopiq test

1. Tezis bu ...
2. ... qisqa shakllantirilgan asosiy qoidalar, muallif yoki ma'ruzachi o'z ishida yoki nutqida rivojlantirishi, isbotlashi, himoya qilishi yoki rad etishi mumkin bo'lgan fikrlaridir.
3. Maruza tezislarini qanday yozish mumkin?
4. Matnni tayyorlash uchun ishlatiladigan materialning o'ziga xosligi, to'liqligi va tarkibiga qarab, maruza tezislarini ... turlarga bo'linadi.
5. Dalilli maruza tezisi bu ...
6. Tezis hajmi ...
7. Sahifa chegarasi ...
8. Oddiy maruza tezisi bu ...
9. Murakkab tezis ...
10. ... kitobning (maqolaning) mazmunini ochib berish, ketma-ketligiga qaramasdan, hatto uning alohida holatlariga qaramay, uni tushunish imkonini beradi.

Taqriz matni. Taqrizning turlari. Taqrizning tuzilishi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Taqriz matni. Taqrizning turlari". Taqrizning tuzilishi mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi taqriz va uning turlari, tarkibiy qismlari, taqriz yozish qoidalari kabilarga yuzlanadi. 1-10-gacha bo'lgan test savollarini to'g'ri ishlagan talabalar taqriz so'zining ma'nosi va u qanday hujjat ekanligini bilib olishadi. 10-30-gacha bolgan savollarda esa taqrizning tuzilishi, turlari haqidagi ma'lumotlarga ega bo'ladi va xotirasi mustahkamlanadi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishida, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar ushbu test savollariga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020; 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Taqriz so'zi qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anglatadi?

- a) lotin tilida "ilmiy janr"
- b) lotin tilida "sharh", "xabar"
- c) arab tilida "muvozanat"
- d) arab tilida "ijobiy baho"

2. Taqriz nima?

- a) badiiy asar haqida umumiy xulosa
- b) ilmiy yoki ilmiy-ommabop asar tahlili
- c) matbuot uchun axborot turi

d) katta asarlar to'plami

3. Taqriz qanday janr?

a) ommaviy va dramatik janr

b) komedik va publistik janr

c) hech qanday janrga ega emas

d) ilmiy va badiiy tanqidiy janr

4. Taqrizning tarkibiy qismi, tahlil predmetida nimalar keltiriladi?

a) berilayotgan ish nima ekanligi, diplom loyihasi, maqola, dissertatsiya monografiya chiqish ma'lumotlari

b) taqriz uchun murakkab reja, buyuk olimlarning iqtiboslari

c) mavzuga oid hajviya, maqol va topishmoqlar

d) kirish qismi, epigraf va murakkab reja, prezident asarlaridan parcha

5. Taqriz uchun umumiy baho nimaga bog'liq bo'ladi?

a) matnning so'zlar soniga

b) uning qisqacha mazmuniga

c) taqrizning matni qaysi janrda ekanligiga

d) ishning ahamiyatidagi xulosaga

6. Ilmiy taqrizning tablili kimlar bilan amalga oshiriladi?

a) oliy o'quv yurtining talabalari

b) maktab bitiruvchilari bilan

c) malakali kadrlar bilan

d) havaskor yoshlar bilan

7. Yozuvchi va havaskorlar tomonidan yozilgan taqriz qanday nomlanadi?

a) oddiy taqriz

b) badiiy taqriz

c) tarjima taqrizi

d) ilmiy taqriz

8. Rus tanqidchiligi tarixida taqrizning rivojiga katta hissa qo'shgan olim?

a) E. Post

c) V. G. Belinskiy

b) D. Braun

d) A. Duxovskiy

9. Taqrizchi ... yo'l qo'ymasligi kerak?

- a) subyektivlikka
- b) faktlar sonining kamligiga
- c) xilma-xillikka
- d) rasmiylikka

10. Qanday taqriz matbuotga e'lon qilinmaydi?

- a) ommabop
- b) publitsistik
- c) rasmiy
- d) ichki

11. Muallif o'z asariga ... yozishi mumkin va u qanday vazifa bajaradi?

- a) avtotaqriz, bunda muallifning asarga qarashlari yoki u biron munosabat bilan munozaraga kirishadi
- b) reja, bunda muallif taqrizni qanday ketma-ketlikda yozganligi bayon qilinadi
- c) bayon, bunda muallif taqrizning maqsadi haqida aytib o'tadi
- d) hech qanday ma'lumot yozishi mumkin emas

12. Taqrizda ...va ... deyarli ishlatilmaydi.

- a) so'roq va darak gaplar
- b) metafora va grammatik shakllar
- c) frazeologizm va xalq maqollari
- d) kirish so'zlar

13. Taqriz arab tilida qanday ma'noni anglatadi?

- a) yangi asar
- b) ijobiy baho
- c) xususiyat
- d) tanqid

14. So'nggi yillarda qaysi taqrizlar tez rivojlanmoqda?

- a) kompyuter dasturlari taqrizi
- b) o'yin taqrizlari
- c) multfilm taqrizlari
- d) a va b variantlar

15. Taqriz tuzilmasi necha bo'limdan iborat?

- a) 4
- b) 5
- c) 3
- d) 2

16. Taqriz so‘zining ma’nosi?

- a) maqola, tezis
- b) sharh, xabar
- c) sayyora, plankton
- d) tasvir, tadqiqot

17. Yozilgan badiiy matn tahlili qaysi taqriz turiga mansub?

- a) badiiy taqriz
- b) teatr taqrizi
- c) ilmiy taqriz
- d) multfilm taqrizi

18. O‘zbekistonda taqriz qaysi davrdan rivojlana boshlagan?

- a) XIX asr boshida
- b) XIX asr oxirida
- c) XX asr boshida
- d) XXI asr boshida

19. Taqriz rivojlanishida qaysi tadqiqotchining ro‘li katta?

- a) S. Pushkin
- b) S. Sergey
- c) G. Belinskiy
- d) J. Grinn

20. Ilmiy taqriz ...

- a) yozuvchilar tomonidan yoziladigan badiiy matn
- b) spektakl tahlili
- c) dissertatsiyalar, monografiya tahlili
- d) kompyuter dasturlari tahlili

Yopiq test

1. Taqriz bu ...

2. So'nggi yillarda ... taqrizlar tez rivojlanmoqda.
3. O'zbekistonda taqriz ... rivojlana boshlagan.
4. Yozilgan badiiy matn tahlili ... taqriz turiga mansub.
5. Muallif o'z asariga ... yozishi mumkin.
6. Taqriz so'zi qanday ma'nolarni anglatadi.
7. Taqriz ... turlari bor.
8. Ilmiy taqriz bu ...
9. Ichki taqriz bu ...
10. Taqriz tuzilmasi ... bo'limdan iborat.

Taqdimot nutqi. Taqdimotning tarkibi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Taqdimot nutqi. Taqdimotning tarkibi" mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi taqdimot nutqi, tuzilishi, tamoyillari kabilardan foydalanishi mumkin. Har bir talaba taqdimot yarata olishi kerak. Ushbu test savollari ham aynan mustahkamlash uchun berilgan bo'lib, taqdimotni qanday va qaysi dasturlarda yarata olish mumkin, tarkibiy tuzilishi va shriftlari haqidagi savollarga javob topishadi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar ushbu test savollariga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Taqdimot nutqi ...

- a) ilmiy va rasmiy uslublarga xos bo'lib, adabiy so'zlashuv nutqi hisoblanadi. Bunday nutq adabiy til me'yorlariga rioya qilgan holda amalga oshiriladi
- b) so'zlashuv va ommabop uslublarga xos bo'lib, adabiy so'zlashuv nutqi hisoblanadi. Bunday nutq adabiy til me'yorlariga rioya qilgan holda amalga oshiriladi
- c) badiiy va ommabop uslublarga xos bo'lib, adabiy so'zlashuv nutqi hisoblanadi. Bunday nutq adabiy til me'yorlariga rioya qilgan holda amalga oshiriladi
- d) rasmiy va ommabop uslublarga xos bo'lib, adabiy so'zlashuv nutqi hisoblanadi. Bunday nutq adabiy til me'yorlariga rioya qilgan holda amalga oshiriladi

2. Taqdimotning turlari nechta va ular qaysilar ?

- a) 5 ta: xronologik, tematik, sabab-oqibat, makon, muammo-yechim
- b) 4 ta: xronologik, tematik, sabab-oqibat, tizimlashtirilgan
- c) 6 ta: tematik, xronologik, makon, tizimlashtirilgan, muammo-yechim, sabab-oqibat
- d) 7 ta: tematik, xronologik, makon, tizimlashtirilgan, muammo-yechim, sabab-oqibat, muammo-vaziyat

3. Taqdimot quyidagicha amalga oshirilishi mumkin ...

- a) inson tomonidan yordamchi vositalarsiz
- b) inson ishtirokisiz texnik vositalar yordamida (masalan, videoko'rsatuv)
- c) inson tomonidan yordamchi texnik vositalardan foydalangan holda
- d) barchasi to'g'ri

4. Gipoteza tushunchasi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

- a) tavsifning predmeti, tasvirlar, tadqiqotlar, nutqlar, munozaralar
- b) har qanday ho'jisalarni tushuntirish uchun taqdim etilgan ilmiy taxmin
- c) badiiy tasvirning obykti, yozuvchi yoki rassom tomonidan ko'rsatiladigan hayotiy hodisalar doirasi
- d) muallifning mavjud manbalar bilan tanish ekanligi

5. Matnning qaysi qismi bobning nomi bilan belgilangan chegaradan tashqariga chiqmasdan shakllantirilishi kerak?

- a) matnning kirish qismi
- b) matnning xulosasi
- c) matnning asosiy qismi
- d) matnning paragrafi

6. Bu aniq yutuqlar ko'rsatilgan, kerak bo'lganda amaliy foydasi aks ettirilgan o'ziga xos hisobot ...

- a) birlamchi matn
- b) ikkilamchi matn
- c) xulosa
- d) parafraza

7. Axborotning taqdim qilish usuli ...

- a) so'zlash
- b) taqdimot
- c) matn

d) xabardor qilish

8. Bir fikr - bir ibora tushunchasi qaysi taqdimot tiliga tegishli?

a) o'g'zaki nutq uslubi

b) murakkab sintaktik qurilmalardan qochish

c) ijobiy hissiy bo'yoqqa ega so'z birikmalaridan foydalanish

d) tez-tez tinglovchilarga murojaat qilish

9. Taqdimotlar odatda qaysi dasturlarda bajariladi?

a) power point, impress

b) impress, acrobat

c) power point, impress, acrobat

d) power point, corel

10. Tematik tuzilish qanday bo'ladi?

a) fon ma'lumotlarini taqdim etishni talab qiluvchi axborot beruvchi va ishontiruvchi nutqlar uchun ishlatiladi

b) mavzuga oid bir nechta g'oyalar mavjud bo'lganda ishlatiladi va har bir alohida g'oya asosiy bandga aylanadi

c) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi

d) muammolarni tavsiflab, keyin yechimlarni taqdim etadigan materiallarni tashkil qiladi

11. Tizimlashtirilgan tuzilmalar qanday bo'ladi?

a) muammo-vaziyatning paydo bo'lish sababini tavsiflaydi

b) yechimlarni taqdim etadigan materiallarni tashkil qiladi

c) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi

d) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi

12. Sabab-oqibat turi qanday bo'ladi?

a) muammo-vaziyatning paydo bo'lish sababini tavsiflaydi va keyinchalik oqibatlarni keltirib chiqaradi

b) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi

c) fon ma'lumotlarini taqdim etishni talab qiluvchi axborot beruvchi va ishontiruvchi nutqlar uchun ishlatiladi

d) muammolarni tavsiflab, keyin yechimlarni taqdim etadigan materiallarni tashkil qiladi

13. Makon tuzilishi qanday shaklda bo'ladi?

- a) fon ma'lumotlarini taqdim etishni talab qiluvchi axborot beruvchi va ishontiruvchi nutqlar uchun ishlatiladi
- b) muammolarni tavsiflab, keyin yechimlarni taqdim etadigan materiallarni tashkil qiladi
- c) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi
- d) mavzuga oid bir nechta g'oyalarni mavjud bo'lganda ishlatiladi

14. Xronologik tuzilish qanday bo'ladi?

- a) fon ma'lumotlarini taqdim etishni talab qiluvchi axborot beruvchi va ishontiruvchi nutqlar uchun ishlatiladi
- b) mavzuga oid bir nechta g'oyalarni mavjud bo'lganda ishlatiladi va har bir alohida g'oya asosiy bandga aylanadi
- c) materialni fizik makonga muvofiq tashkil qiladi
- d) muammolarni tavsiflab, keyin yechimlarni taqdim etadigan materiallarni tashkil qiladi

15. Ketma-ketlik tamoyili bu ...

- a) odatda taqdimot nutqi 10-15 daqiqa ma'ruza qilish uchun tuziladi. Boshqa tomondan, nutqning asosiy mavzusini ochib berish uchun nutqning hajmi yetarli bo'lishi kerak
- b) nutqning barcha mikromavzulari asosiy mavzuga bo'ysunishi kerak. Nutqning barcha qismlari o'zaro bog'liq bo'lishi kerak
- c) nutqning ta'siri boshidan oxirigacha kuchayishi kerak
- d) nutq tinglovchilarga taklif qilingan xulosani, harakatga chaqiruvni, tavsiyalarni o'z ichiga olishi kerak. Xulosa yoki chaqiriq kuchli, unutilmas og'zaki ta'rif bilan shakllantirilishi kerak

16. Taqdimot ... amalga oshirilishi mumkin.

- a) inson tomonidan yordamchi vositalarsiz
- b) inson ishtirokisiz texnik vositalar yordamida (masalan, videoko'rsatuv)
- c) inson tomonidan yordamchi texnik vositalardan foydalangan holda
- d) barcha javoblar to'g'ri

17. Qisqalik tamoyili bu ...

- a) nutqning barcha mikromavzulari asosiy mavzuga bo'ysunishi kerak. Nutqning barcha qismlari o'zaro bog'liq bo'lishi kerak
- b) Odatda taqdimot nutqi 10-15 daqiqa ma'ruza qilish uchun tuziladi. Boshqa tomondan, nutqning asosiy mavzusini ochib berish uchun nutqning hajmi yetarli bo'lishi kerak
- c) nutq tinglovchilarga taklif qilingan xulosani, harakatga chaqiruvni, tavsiyalarni o'z ichiga olishi kerak. Xulosa yoki chaqiriq kuchli, unutilmas og'zaki ta'rif bilan shakllantirilishi kerak
- d) nutq aniq mantiqqa bo'ysunishi kerak. Ma'ruzachining o'zi va uning ortida tinglovchilar nutqning yo'nalishini, uning mantiqiy strukturasi keyingi zanjirga mos kelishini tushunishlari kerak

18. Kuchayish tamoyili bu ...

- a) Nutqning ta'siri boshidan oxirigacha kuchayishi kerak
- b) Odatda taqdimot nutqi 10-15 daqiqa ma'ruza qilish uchun tuziladi. Boshqa tomondan, nutqning asosiy mavzusini ochib berish uchun nutqning hajmi yetarli bo'lishi kerak
- c) nutq tinglovchilarga taklif qilingan xulosani, harakatga chaqiruvni, tavsiyalarni o'z ichiga olishi kerak. Xulosa yoki chaqiriq kuchli, unutilmas og'zaki ta'rif bilan shakllantirilishi kerak
- d) nutq aniq mantiqqa bo'ysunishi kerak. Ma'ruzachining o'zi va uning ortida tinglovchilar nutqning yo'nalishini, uning mantiqiy strukturasi keyingi zanjirga mos kelishini tushunishlari kerak

19. Maqsadga erishish tamoyili bu ...

- a) nutqning barcha mikromavzulari asosiy mavzuga bo'ysunishi kerak. Nutqning barcha qismlari o'zaro bog'liq bo'lishi kerak
- b) Odatda taqdimot nutqi 10-15 daqiqa ma'ruza qilish uchun tuziladi. Boshqa tomondan, nutqning asosiy mavzusini ochib berish uchun nutqning hajmi yetarli bo'lishi kerak
- c) nutq tinglovchilarga taklif qilingan xulosani, harakatga chaqiruvni, tavsiyalarni o'z ichiga olishi kerak. Xulosa yoki chaqiriq kuchli, unutilmas og'zaki ta'rif bilan shakllantirilishi kerak

d) nutq aniq mantiqqa bo'ysunishi kerak. Ma'ruzachining o'zi va uning ortida tinglovchilar nutqning yo'nalishini, uning mantiqiy strukturasi keyingi zanjirga mos kelishini tushunishlari kerak

20. Natijaviylik tamoyili bu ...

a) nutqning barcha mikromavzulari asosiy mavzuga bo'ysunishi kerak. Nutqning barcha qismlari o'zaro bog'liq bo'lishi kerak

b) Odatda taqdimot nutqi 10-15 daqiqa ma'ruza qilish uchun tuziladi. Boshqa tomondan, nutqning asosiy mavzusini ochib berish uchun nutqning hajmi yetarli bo'lishi kerak

c) nutq tinglovchilarga taklif qilingan xulosani, harakatga chaqiruvni, tavsiyalarni o'z ichiga olishi kerak. Xulosa yoki chaqiriq kuchli, unutilmas og'zaki ta'rif bilan shakllantirilishi kerak

d) nutq aniq mantiqqa bo'ysunishi kerak. Ma'ruzachining o'zi va uning ortida tinglovchilar nutqning yo'nalishini, uning mantiqiy strukturasi keyingi zanjirga mos kelishini tushunishlari kerak

Yopiq test

1. Taqdimot bu ...

2. Taqdimot nutqi ...

3. ... nutqning ta'siri boshidan oxirigacha kuchayishi kerak.

4. Taqdimot turlari ...

5. Maqsadga erishish tamoyili bu ...

6. Taqdimot ... amalga oshirilishi mumkin.

7. Taqdimotning tarkibiy qismi ...

8. ... bu ma'ruzachi yoki uning vakili uchun foydali bo'lgan to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita tinglovchilarga ishonchli ta'sir ko'rsatish va ularni harakatlarga undash maqsadida loyihalar, tovarlar, dasturlarning ommaviy axborot vositalari orqali shaxsiy yoki vositachilar orqali taqdim etilishi.

9. Taqdimot samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillar ...

10. Taqdimotning tarkibiy turlari ...

Ilmiy tadqiqot matnini yaratish. Iqtibos keltirish. Parafraza

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Ilmiy tadqiqot matnini yaratish. Iqtibos keltirish. Parafraza" mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda nazariy ma'lumotdagi ilmiy tadqiqot ishining tarkibiy tuzilishi, qismlari, ilmiy tadqiqot ishida til kleshalarini qo'llash, iqtibos, parafraza kabi tushunchalarga yuzlanadi va bilimlari mustahkamlanadi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar ushbu test savollariga oid oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Iqtibos so'zi qaysi tildan olingan?

- a) yunoncha
- b) arabcha
- c) lotincha
- d) nemischa

2. Iqtibos so'zining ma'nosi nima?

- a) qoida yaratmoq
- b) mantiq
- c) qoida, isbot
- d) ziyo olmoq

3. Sitata nima?

a) soʻzma-soʻz olingan parcha

b) soʻzlar yigʻindisi

c) gaplar majmuyi

d) gaplarning usullari

4. Iqtiboslar asosan qanday nutqlarda ishlatiladi?

a) ilmiy nutq

b) rasmiy nutq

c) a va b javoblar toʻgʻri

d) gumanitar

5. ... har qanday hodisalarni tushuntirish uchun taqdim etilgan ilmiy taxmindir.

a) tezis

b) matn

c) taqriz

d) gipoteza

6. Iqtiboslar qanday tinish belgisi bilan belgilanadi?

a) qoʻshtirmoqlar bilan

b) nuqtalar bilan

c) tirelar bilan

d) ikki nuqta bilan

7. Iqtiboslarda soʻzlarni tushirib qoldirganda qanday belgilar ishlatiladi?

a) tire, nuqtali vergul

b) nuqta, qoʻshtirmoq

c) koʻp nuqta, belgi

d) ikki nuqta, undov

8. Parafraza nima?

a) oʻzingizning soʻzlaringiz bilan yozilgan xulosa

b) soʻroq, buyruq va darak gaplardan iborat matn

c) fikrlarning qisqaligi

d) voqealar keng tasvirlanadigan matn

9. Parafrazaning insholarda ishlatilishining nechta asosiy sababi bor?

a) 2 ta

b) 3 ta

c) 4 ta

d) 5 ta

10. Ilmiy ishning “Kirish” qismi ikki bo‘limdan tarkib topadi ...

a) ishning umumiy tavsifi

b) ishning umumiy tavsifi, mavzuning o‘rganilish darajasi (ilmiy-metodik adabiyotlarga tavsif)

c) bosh va xulosa qismlar

d) to‘g‘ri javob yo‘q

12. Ilmiy-tadqiqot ishi tarkibiy qismlari to‘g‘ri berilgan qatorni toping.

a) kirish, asosiy qism, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati, mundarija qismlaridan iborat bo‘ladi, mavzuning tabiatiga qarab ilova qismi ham beriladi

b) kirish, asosiy qism, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati, mundarija qismlaridan iborat bo‘ladi, mavzuning tabiatiga qarab ilova qismi ham beriladi

c) kirish, bosh qism, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati, mundarija qismlaridan iborat bo‘ladi, mavzuning tabiatiga qarab ilova qismi ham beriladi

d) kirish, asosiy qism, xulosa, foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati, mavzuning tabiatiga qarab ilova qismi ham beriladi

13. Ilmiy ishning “Kirish” qismi ... bo‘limdan tarkib topadi.

a) 3

b) 4

c) 2

d) 5

14. Xulosalar ikki turli bo‘ladi ...

a) ilmiy ishning har bir beti o‘z xulosalari bilan yakunlanadi, ilmiy ishning oxiriga umumiy xulosalar chiqariladi

b) ilmiy ishning har bir bobi o‘z xulosalari bilan yakunlanadi, ilmiy ishning oxiriga umumiy xulosalar chiqariladi

c) ilmiy ishning har bir bobi o‘z xulosalari bilan yakunlanadi, ilmiy ishning har bir betiga umumiy xulosalar chiqariladi

d) barchasi to‘g‘ri

15. Iqtiboslar ko‘pincha qanday nutqda ishlatiladi?

- a) ilmiy nutq
- b) rasmiy nutq
- c) a va b javoblar to‘g‘ri
- d) gumanitar

16. Ilmiy matnlar ... va ... bo‘ladi.

- a) sodda, murakkab
- b) bosh, asosiy
- c) birlamchi, ikkilamchi
- d) barchasi to‘g‘ri

17. Ishning umumiy tavsifi bo‘limida ...

- a) mavzuning dolzarbligi asoslanadi, tadqiqotning maqsadi va vazifalari kabi bir qancha masalalar qisqa tarzda bayon qilinadi
- b) mavzuning dolzarbligi asoslanadi, xulosalar beriladi
- c) mavzuning dolzarbligi asoslanadi, mundarija asoslanadi
- d) mavzuning dolzarbligi asoslanadi, taqrizlar beriladi

18. “Foydalanilgan adabiyotlar” qismidan keyin (agar “Ilova” qismi bo‘lmasa) ... joylanadi.

- a) xulosa
- b) mundarija
- c) tezis
- d) maqola

19. Mundarija qanday tuziladi?

- a) mundarija dastlab tuzilgan ish rejasini hisobga olgan holda ilmiy ishning amalda ajratilgan bo‘lim, bob, sarlavhalari asosida tuziladi
- b) mundarijada eng yirik bo‘limlarning nomi katta harflar bilan, ikkinchi darajali sarlavhalar kichik qora harflar bilan, uchinchi darajali sarlavhalar och kichik harflar bilan hoshiyaдан boshlab yoziladi
- c) mundarijada qo‘yilgan sahifa raqamlari ishning shu sarlavhalar aks etgan sahifalariga mos bo‘lishi lozim
- d) barcha javoblar to‘g‘ri

20. Birlamchi matnlar bu ...

- a) asosiy manbalar, asl nusxalar
- b) tezisi matnlar
- c) kirish qisimli matnlar
- d) to'g'ri javob yo'q

Yopiq test

1. Tadqiqot bu ...

2. Parafraza so'zining ma'nosi ...

3. Iqtibos bu ...

4. Iqtiboslar asosan ... nutqlarda ishlatiladi.

5. Mundarija tuzilishi ...

6. Ilmiy tadqiqot ishida "Ilova" bu ...

7. Birlamchi matnlar ...

8. ... muallif o'z tadqiqotining natijalarini bayon etgan yozma ish.

9. Ikkilamchi matnlar ...

10. Gipoteza bu ...

Ilmiy matnda dalillar, obyektlar, jarayonlar va xulosalarning berilishi.

Berilgan testlarni bajarish bo'yicha amaliy ko'rsatma

Ushbu "Ilmiy matnda dalillar, obyektlar, jarayonlar va xulosalarning berilishi" mavzusiga oid test savollarida ochiq va yopiq test turlaridan foydalanilgan bo'lib, talabalar test savollarini ishlashda ilmiy matnlar va ularda dalillar va xulosalarning berilishi kabi nazariy ma'lumotlardan foydalanadi. Talabalar bu jarayonda ilmiy tadqiqot ishini bajarish qonun-qoidalar bilan yaqindan tanishadi. Bilim, ko'nikma, malakaga ega bo'ladi va xotirasini mustahkamlashga ham yordam beradi. Ochiq test savollari 4 ta a,b,c,d variantlardan iborat. Yopiq testlar esa savol ko'rinishda, qoida yoki tushunchaning ma'lum bir qismi berilgan bo'lib, qoida va tushunchalarni davom ettirish hamda savollarga javob yozish kerak. Talabalar ushbu test savollariga oid nazariy ma'lumotlardan lms tizimiga yuklangan va kutubxonada mavjud bo'lgan kitob, o'quv qo'llanmalar va internet manbalaridan foydalanadi.

Talabalar foydalanishi mumkin bo'lgan adabiyotlar:

1) K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv, O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023; 2) A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof", 2020. 3) <http://library.ziyonet.uz/> - ta'lim portali.

Mavzu yuzasidan test savollari

1. Mavzu so'zi qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anglatadi?

- a) grekcha, bosh qism
- b) inglizcha, xulosalash
- c) grekcha, asosiga qo'yilgan
- d) arabcha, asos

2. Matnning qaysi qismi bobning nomi bilan belgilangan chegaradan tashqariga chiqmasdan shakllantirilishi kerak?

- a) matnning kirish qismi
- b) matnning xulosasi
- c) matnning asosiy qismi

d) matnning paragrafi

4. Monografiya bu ...

a) bir mavzuni o'rganishga bag'ishlangan ilmiy ish

b) muallif o'z tadqiqotining natijalarini bayon etgan insho

c) yangi bilimlarni ishlab chiqish jarayoni, bilish faoliyati turlaridan biri

d) ilmiy asosida qo'yilgan tajriba

5. Ilmiy matnlar necha xil bo'ladi?

a) 3 xil

b) 4 xil

c) 2 xil

d) 5 xil

6. Ikkilamchi matnlar nimalar asosida yoziladi?

a) monografiya

b) birlamchi matnlar

c) ilmiy matnlar

d) xotimalar

7. Universitet amaliyotida talabalar qanday matndan foydalanadilar?

a) birlamchi

b) xulosa

c) ilmiy matnlar

d) ikkilamchi

8. Matn tushunchasining 2 xil talqini mavjud, ular qaysilar?

a) immanent, logistik

b) immanent, reprezentativ

c) reprezentativ, logistik

d) lingvistik, psixolingvistik

9. Qaysi qismning mazmuni mavzuga bog'liq?

a) asosiy

b) kirish

c) xulosa

d) tasviriy

10. Xulosa qismi qanday shaklga ega?

- a) qisqacha yakun
- b) xotimalar
- c) xotimalar yoki qisqacha yakun
- d) mavzuning ma'nosiga

11. Dalillarni taqdim etish ...

- a) bu tahlil elementlari bilan keng qamrovli taqdim etish
- b) turli jarayonlarning mohiyati, harakatdagi hodisalar, ularning paydo bo'lish dinamikasining tashqi va ichki sabablari jarayonlar mexanizmi, ularning bosqichlari va davrlari haqida ma'lumot beradi
- c) o'quvchiga har qanday haqiqiy voqealar, hodisalar haqida ma'lumot berishni maqsad qilib qo'ygan
- d) yakuniy ma'lumotlarni o'z ichiga oladi

12. Matndagi fikrlarda ...

- a) taniqli ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar haqida tasavvur beradi
- b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi
- c) asboblarni, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirlaydi
- d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularning kelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollari tavsiflashi mumkin

13. Obyektlarni taqdim etish ...

- a) bu tahlil elementlari bilan keng qamrovli taqdim etish
- b) turli jarayonlarning mohiyati, harakatdagi hodisalar, ularning paydo bo'lish dinamikasining tashqi va ichki sabablari, jarayonlar mexanizmi, ularning bosqichlari va davrlari haqida ma'lumot beradi
- c) o'quvchiga har qanday haqiqiy voqealar, hodisalar haqida ma'lumot berishni maqsad qilib qo'ygan
- d) yakuniy ma'lumotlarni o'z ichiga oladi

14. Ushbu turdagi matn o'quvchida obyektlar va ...

- a) taniqli ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar jarayoni, turli qurilmalar, asboblarni

- b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi
- c) asboblarni, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirlaydi
- d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularning kelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollarini tavsiflash

15. Jarayonlarni taqdim etish ...

- a) bu tahlil elementlari bilan keng qamrovli taqdim etish
- b) turli jarayonlarning mohiyati, harakatdagi hodisalar, ularning paydo bo'lish dinamikasining tashqi va ichki sabablari, jarayonlar mexanizmi, ularning bosqichlari va davrlari haqida ma'lumot beradi
- c) o'quvchiga har qanday haqiqiy voqealar, hodisalar haqida ma'lumot berishni maqsad qilib qo'ygan
- d) yakuniy ma'lumotlarni o'z ichiga oladi

16. Ushbu turdagi matnlar ...

- a) aniq ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar jarayoni, turli qurilmalar, asboblarni
- b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi
- c) asboblarni, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirlaydi
- d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularning kelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollarini tavsiflash

17. Xulosalarni taqdim etish ...

- a) bu tahlil elementlari bilan keng qamrovli taqdim etish
- b) turli jarayonlarning mohiyati, harakatdagi hodisalar, ularning paydo bo'lish dinamikasining tashqi va ichki sabablari, jarayonlar mexanizmi, ularning bosqichlari va davrlari haqida ma'lumot beradi
- c) o'quvchiga har qanday haqiqiy voqealar, hodisalar haqida ma'lumot berishni maqsad qilib qo'ygan
- d) yakuniy ma'lumotlarni o'z ichiga oladi

18. U dalillarni obyektlarni ...

a) taniqli ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar jarayoni, turli qurilmalar, asboblar...

b) tarkibiy qismlar haqida aniq tushunchani hosil qiladi, ularning holati va makondagi joylashuvi haqida tasavvur beradi

c) asboblar, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirlaydi

d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularning kelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollarini tavsiflash

19. Usullarni taqdim etishda o'quvchi nima haqida ma'lumot oladi?

a) tadqiqot usullari

b) matn usullari

c) nutq uslublari

d) komediya uslublari

20. Ushbu turdagi matnlarning mazmun mohiyati ...

a) taniqli ilmiy kashfiyotlar, nazariyalar, tadqiqot natijalari, o'tmishdagi olimlar va zamonaviy olimlar tomonidan olib borilgan tajribalar jarayoni, turli qurilmalar, asboblar...

b) xususiyatlar maqsadlar, usulni qo'llash sohasi, uning tarkibiy elementlari va ulardan foydalanish tartibi, afzalliklari va kamchiliklari haqida ma'lumot beradi

c) asboblar, qurilmalar, moddalarning harakatini tasvirlaydi

d) usullarni, jarayonlarni, tadqiqotlarni yakuniy baholashni, shuningdek ularning kelajakdagi imkoniyatlari va rivojlanish istiqbollarini tavsiflash

Yopiq test

1. ... – bu tahlil elementlari bilan keng qamrovli taqdim etish.

2. Jarayonlarni taqdim etish bu ...

3. Xulosalarni taqdim etish ...

4. ... qismning mazmuni mavzuga bog'liq.

5. Termin bu ...

6. Usullarni taqdim qilish ...

7. Matn tushunchasining 2 xil talqini mavjud, ular qaysilar?

8. Ilmiy matnlar necha xil bo'ladi.
9. Monografiya ... vazifani bajaradi.
10. ikkilamchi matnlar ... asosida yoziladi.

XULOSA

Mazkur uslubiy ko'rsatma Akademik yozuv fanidan talabalarning bilim, ko'nikma va malakalarini hosil qilish, xotirasini mustahkamlashga va chuqur o'ylab fikrlashga bevosita yordam beradi.

Ushbu uslubiy ko'rsatmada talabalarga test savollarini ishlash uchun metodik ko'rsatma va turli metod va usullardan foydalanilgan mavzulastirilgan testlar berilgan bo'lib, Ilmiy uslub janrlari. Ilmiy sharh, Ilmiy uslub janrlari. Kurs ishi, Doklad. Doklad tuzilmasi, Loyiha. Loyiha tavsifi, Tezislar. Tezis turlari, Tezislar yozish uslubi, Taqriz matni. Taqrizning turlari, Taqdimot nutqi. Taqdimotning tarkibi, Ilmiy tadqiqot matnini yaratish. Iqtibos keltirish, Parafraza, Ilmiy matnda dalillar, obyektlar, jarayonlar va xulosalarning berilishi mavzulariga doir ochiq va yopiq test turlaridan foydalanib tuzilgan. Yuqoridagi test savollari asosan ilmiy uslub janrlariga oid mavzular doirasida tuzilgan bo'lib, ular asosli, ayrimlari qo'shimcha izlanish, fikrlashga undaydi. Talabalar ushbu test savollarini ishlash jarayonida mavjud kitob, o'quv qo'llanmalar hamda internet manbalaridan mavzuga doir nazariy ma'lumotlardan ham foydalanadi. Bunda talabalarning bilimlarini chuqurlashtirish, takomillashtirish bilan bog'liq bo'lgan nutqiy ko'nikmalarni hosil qilish, nutqning barcha uslublarini chuqur o'zlashtirish, o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanish, ilmiy mazmundagi nutqni to'g'ri, aniq, mantiqli ifoda etish hamda yozishga o'rgatish ko'zda tutiladi.

Talabalar uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma ta'lim olishda, qo'shimcha shug'ullanishda talabaga bemalol yordam bera oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar:

1. Короткина И. Б. Академическое письмо: процесс, продукт и практика Учебное пособие для вузов. Москва: Юрайт, 2021
2. Кувшинская Ю.М., Зевахина Н.А. , Ахапкина Я.Э., Гордиенко Е.И. Академическое письмо от исследования к тексту. Учебник и практикум для вузов. Москва: Юрайт 2022
3. Короткина И.Б. Модель обучения академическому письму. Учебное пособие для вузов . Москва. Юрайт 2021
4. М.Аминов, А. Мадвалиев, Н.Махкамов, Н Махмудов. Иш юритиш (амалий кўлланма). Тошкент, 2009 й.
5. I.Shamsimuhamedov. Diplomatiq terminlar izohli lug'ati. T.: "Donishmand ziyosi", 2021.
6. Abdullayeva S.X., Dosranova D.U. Академическое письмо. Методические рекомендации, 2020 г. Ташкент.
7. K.A.Gayubova, N.D.Yulanova. Akademik yozuv. O'quv qo'llanma. Toshkent, 2023.
8. A.Madvaliyev, N.Mahkamov, Sh.Ko'chimov, Z.Miraxmedova va b.T. Ijtimoiy-siyosiy terminlarning qisqacha izohli lug'ati. "Shaffof". 2020.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. N. Jiyanova, O. Mo'ydinova. Nutq madaniyati. – T.: "Ilm ziyo zakovat", 2019. 221 b.
2. Qo'ng'urov R., Begmatov E., Tojiyev Yo. Nutq madaniyati va uslubiyat asoslari, - T.: "Fan", 1992, 254b.
3. Husanov.N., Rasulov, Mo'ydinov Q. Nutq madaniyati va notiqlik san'ati .-T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2006.

4. М. Ахмедова. Нутк маданияти ва профессионал нотиклик. ТАТУ, 2017, 1146.

5. X.S. Muhiddinova, N. A. Abdullayeva. Rasmiy uslubning diplomatik turlari. T; 1997 y.

6. Jerald Alred, Charles Brusav, Walter Oliu. *Handbook of technical writing.* New York, Copyright 2003.

7. Stephen Bailey. *Akademic writing. Handbook for international student's.* London, 2015

Axborot manbalari:

1. <http://solver.uz/translate.php> - Русско-узбекский переводчик.

2. http://sahifa.tj/uzbeksko_russkij.aspx- Узбекско-русский переводчик.

3. <http://library.ziyonet.uz/> - таълим портали.

MUNDARIJA

Kirish.....	3
1- mavzu. Ilmiy uslub janrlari. Ilmiy sharh.....	4
2 - mavzu. Ilmiy uslub janrlari. Kurs ishi.....	10
3 - mavzu. Doklad. Doklad tuzilmasi.....	15
4 - mavzu. Loyiha. Loyiha tavsifi	21
5 - mavzu. Tezislar. Tezis turlari. Tezislar yozish uslubi.....	27
6 - mavzu. Taqriz matni. Taqrizning turlari.....	32
7 - mavzu. Taqdimot nutqi. Taqdimotning tarkibi.....	37
8-9- mavzular. Ilmiy tadqiqot matnini yaratish. Iqtibos keltirish. Parafraza.....	43
10 - mavzu. Ilmiy matnda dalillar, obyektlar, jarayonlar va xulosalarning berilishi.....	48
Xulosa.....	54
Foydalanilgan adabiyotlar.....	55

“Akademik yozuv fani mashg‘ulotlari uchun testlar to‘plami”

uslubiy ko‘rsatma

(1-bosqich bakalavriat ta‘limi barcha yo‘nalish talabalari uchun. II qism) “O‘zbek
va rus tillari” kafedrasining

2023- yil 12-dekabr (16- sonli bayonnoma) majlisida

ko‘rib chiqildi va chop etishga tavsiya qilindi.

TATU ilmiy-uslubiy Kengashida

ko‘rib chiqildi va chop etishga tavsiya qilindi

2024- yil (6 (172) - sonli bayonnoma)

Tuzuvchi: To‘raqulova Maxliyo G‘ayrat qizi

Taqrizchilar: Alisher Navoiy nomidagi TDO‘TAU
dotsenti f.f.fals.dok (PhD) X.B.Djurayeva

“O‘zbek va rus tillari” kafedrasida

katta o‘qituvchisi N.D.Yulanova

Mas‘ul muharrir: M.B.Jazilova

Bichimi 60x84 1/16. Bosma tabog'i 3,75
Adadi 20 Buyurtma № 28
Al Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
«Taxriri nashriyot» bo'limida chop etildi.
Toshkent sh. Amir Temur ko'chasi 108-uy.